

NOVI SLOV. ŠTAJERC

IZ NARODA ZA NAROD.

„Novi Slovenski Štajerc“ izhaja vsakega 10., 20. in 30. v mesecu. — Naročnina za celo leto 2 K, za pol leta 1 K, za četrto leta 50 vin; plačuje se naprej. — Posamezna številka 6 v. Oznanila po dogovoru. Denar in reklamacije se pošiljajo na: Upravništvo „Novi Slovenski Štajerc“ v Ljubljani. Dopisi pa na: Uredništvo „Novi Slovenski Štajerc“ v Ljubljani.

V šolo.

Malo dni še in poslali boste svojo mladino spet v šolo. Večinoma v domače ljudske šole, nekaj tudi v gimnazije, realke, učiteljska i. t. d.

Gotovo jih bo mnogo godrnjalo, saj se govori in piše pri nas ob vsaki primerni in neprimerni priliki za ali pa še večkrat prav nepotrebno in nepremišljeno proti šoli. Prevdarite dobro sledeče:

Šola, posebno ljudska šola je za vsacega neobhodno potrebna; ona nam daje izobrazbo, uči nas tega, kar je za življenje in blagostanje neobhodno potrebno. Le spomnite se, ko odpravljate v šolo svoje otroke, kolikrat ste rekli morebiti vi sami ali vaši znanci: »Oh, kako sem bil neumen, da se nisem bolje učil. Kako mi je sedaj žal!« Pazite, da ne bodo govorili v poznih letih tako vaši otroci, ko bodo odrasli. Posebej pa se čuvajte, da ne bodo mogli reči: *moji stariši so krivi, da se nisem ničesar naučil.* Ako imate res radi, ako ljubite svoje otroke, pošiljajte jih redno v šolo, in hvaležni vam bodo na svoje stare dni.

Nikdar ne šuntajte proti učitelju, posebno pa še pred otroci ne! Ako učitelj ne doseže uspehov, ki bi jih rad on sam, in ki jih pričakujete vi, tedaj pomislite, kako težavno je v šoli, kjer sedi v razredu ne samo vaš otrok, ampak 50—70 drugih, a vsi različne pameti, vsi različnih sposobnosti. Vsak od teh bi moral napredovati in za vsacega se učitelj mora brigati.

Stariši! Večkrat ste sami največ krivi, da vaš otrok ne napreduje, da se ne uči tako, kakor je vaša in učiteljeva želja. Ali ukažete svojim otrokom, da se naučijo in ponovijo to, kar jim je v šoli ukazal učitelj? To je vaša dolžnost, saj učitelj ne more za vsakim domov, v šoli pa vsega doseči tudi ni mogoče. To uvidi pač vsak pameten človek.

Mnogokrat se sliši izgovor: otrok mi mora pomagati delati, mora pasti.

Je že popolnoma prav, da vadite svoje otroke lahkega, otroku primernega dela, a to ne sme biti v toliki meri, da se otrok poleg tega ne more učiti. Vedite, da to delo, ki ga stori otrok, ne bo prineslo ne vam niti otroku nikdar tistih koristi za poznejše življenje kakor šola. Vprašam vas tudi: kaj pa bi storili, ako otrok ne bi imeli? Ali bi bil res konec vsemu vašemu gospodarstvu? Gotovo ne.

Često se hujuje kdo, da so šole tako drage. Ej, dragi moj, ako moraš precej plačevati, pa porabi to priliko prav temeljito, da bo tvoj otrok kaj od tega imel! Pošiljaj ga prav redno v šolo.

Nikdo ne bo tega bolj vesel kakor pa učitelj sam. Le pomisli: danes izostane tvoj otrok in 5 do 10 drugih, jutri spet drugih deset, tretji dan spet drugi in tako naprej. Kaj in kako naj uči sedaj učitelj, kako naj napredujejo otroci, saj mora najmanj po štirikrat prav iznova začeti, da slišijo in se učijo vsi otroci, kar je predpisano!? Nereden obisk šole je najhujša ovira pri napredku.

Toliko o ljudski šoli. Ako pa ti je le količkaj mogoče, pošlji svojega otroka tudi v druge šole! Posebno veliko premalo še naši kmetovalci pošiljajo svoje sinove na kmetijske šole.

Povsod, kjer cvete kmetijstvo in je blagostanje med kmetskim ljudstvom, najdemo v velikem številu visoko izobraženo kmetsko ljudstvo, ki zna z umnim in naprednim kmetovanjem svoje dohodke podvojiti. Sedaj ne zadostuje samo pridnost, ampak treba je tudi razuma!

Da bodo na ljudski šoli učitelji, ki bodo popolno umeli tvoje težave, daj svojega sina na učiteljsko, da postane učitelj! Veliko premalo imamo slovenskih kmet-skih sinov, ki bi se učili za učitelje.

Konečno pa dragi čitatelj, idi v šolo ti sam! Ni treba šolske torbe, ni treba v mesto, ampak pridno čitaj časopise, čitaj poučne knjige, opazuj in primerjaj vse, kar najdeš pisano s svojim gospodarstvom, skušaj vse spopolniti in zboljšati, ne zamudi pa posebno nobenega poučnega predavanja. Človek se lahko povsod nekaj nauči in veseli se ter dobiček od tega ima v prvi vrsti le sam.

Prijatelj mladine.

Kratka zgodovina slovenskega naroda.

(Pavel Poljanec.)

(Dalje.)

Nastanek in razvoj slovenskih dežel.

Največji del slovenske zemlje je obsegalo Koroško (Korotan). Meje te velikanske dežele pa so se vedno spreminjale, posebno v vojskah z Ogrji. Bila je združena z bavarskim vojvodstvom, leta 976 (952?) pa je postalo Koroško samostojna vojvodina.

Vojvodi te dobe niso bili Slovenci, ampak nemškega rodu. Poleg vojvod pa so bili v deželi še drugi neodvisni gospodje, razni škofje, posestniki velikih zemljišč. Na ta način se je Koroška dežela vedno drobila in spreminjala.

Od Koroškega se je najprej odcepilo *Štajersko*, ki je postalo okoli leta 1180 samostojna vojvodina.

Kranjsko je bilo zelo razkosano. Prvotna Kranjska grofija je obsegala le Gorenjsko in del Dolenjskega in je spadala od leta 976 h koroški vojvodini. Toda tudi kranjski grofje so hoteli postati sami svoji.

Za to grofijo so se trgali razni nemški velikaši in oglejski očaki in so izpodrivali drug drugega. Počasi je postal rod Sponheimcev največji gospodar na Kranjskem, a vendar je bilo poleg njega vse polno razkosanih posestev in gospodarjev. Od leta 1516. se imenuje tudi Kranjsko vojvodina.

Istra je menjavala pogostoma svoje gospodarje, posvetne in duhovne. Najmočnejši posestniki so bili oglejski očaki, Benečani, hrvaški kralji ter goriški grofje.

Cerkvena posestva so bila povsod popolnoma svobodna. Vladarji so hoteli tako, ker jim je bila duhovna gospoda bolj udana kakor posvetna, ki se jim je včasih celo upirala. S pomočjo duhovne gospode so hoteli vadarji oslabiti kneze, grofe in vojvode.

Cerkveni dostojanstveniki so bili torej samostojni vojvodi na svojih posestvih. Škof je bil obenem knez, odtod izvira naslov »knez in škof«.

Edinstvo slovenskih dežel.

Delitev Korotana — skupne slovenske velike dežele — v mnogo majhnih dežel (Štajersko, Koroško, Kranjsko, Goriško, Istra) pomeni veliko škodo za celokupnost in državno idejo Slovencev. Nemška cesarska politika je drobila nalašč našo veliko deželo Korotan, da bi jo oslabila.

Naše dežele pa so ostale tudi po delitvi v tesni zvezi med seboj. V ljudstvu in pri vladi se je ohranilo prepričanje, da so narodne meje pri Slovencih obenem tudi politične meje. Ta ideja *edinstva slovenskih dežel* je vodila nemške Franke, ko so pustili vse Slovence pod eno upravo. Ta ideja nam razlaga, zakaj se je priklopila Istra h Korotanu in ne k bližnji Italiji. Ta ideja nam razlaga, zakaj so avstrijski vladarji združili zopet vse slovenske dežele v eno celoto, v takozvano »Notranjo Avstrijo«, ki je imela osrednjo vlado v Gradcu. Skoro iste dežele je združil pozneje zopet Napoleon v eno celoto, kraljestvo »Ilirijo«.

Korotan je obsegal slovenske in le slovenske pokrajine in je ohranil, četudi združen nekaj časa z Bavarskim, svojo samostalnost, lastne vojvode in svoje ustanove. Tudi narodno življenje se je ohranilo še dolgo prosto tujih uplivov. Samozavest Slovencev ni opešala do leta 976, ko je postal Korotan zopet edinstvena slovenska vojvodina. Toda odslej je bilo več nevarnosti za narodnost in zavednost, ko poprej, popolnoma pa ni izginila kljub vedno večji razkosanosti. Dežele so se čutile tudi po delitvi kot slovenske, ohranilo se je pogostoma narodno plemstvo. Kot slovenski plemiči se nam imenujejo Negomir v Porečah pri Celovcu, Bojan, Pužman, Bistriški Volkun, Benko itd.

Nemški vitez Ulrik Lichtensteinski je potoval l. 1255 po Koroškem in Štajerskem in povsod ga je pozdravljalo plemstvo v domačem slovenskem jeziku, v katerem so prisegli tudi vojvodi.

Ideja edinstva slovenskih dežel ni popolnoma izumrla nikdar in je do danes najvažnejša točka slovenskega narodnega programa.

Ogled po svetu.

Avstrijski državni zbor se snide sredi meseca oktobra. Upamo, da bodo našli naši poslanci koristnejše in važnejše opravke, kakor do sedaj, ko so se grdo gledali. Ljudstvo hoče in potrebuje od svojih poslancev pomoči in ne preprirov. Ne otežujte si svojega odgovornega dela, da ne pridete praznih rok pred narod! Posebej vam polagamo na srce: skrbite brez strankarske strasti za gmotni napredek našega kmetškega ljudstva, priskrbite mu vire za višjo naobrazbo, posvetite svoje moči složno in požrtvovalno našemu šolstvu! Le oglejte si razne račune in proračune in videli boste, da skromne jugoslovanske moči skupno komaj zadostujejo, da pridemo na stališče, da bomo narodno, gospodarsko in politično vsaj životarili. Položaj bodi merodajen in ne osebnosti!

Dalmacija. Za Dalmacijo se sedaj kar trgata avstrijska in ogrska vlada. Naenkrat sta spoznali veliko važnost te dežele. Avstrijsko ministrstvo je določilo za povzdigo gospodarstva in prometa veliko milijonov, a ogrska vlada je poslala svojega zastopnika, da se hlina in obljubuje zlate gradove Dalmatincem. — Dalmatinski deželni zbor je sklenil, da se uraduje s strankami in tudi med uradi le v hrvaškem jeziku. Vlada to odobruje, noče pa sprejeti, da bi se uvedla v deželni zbor splošna in jednaka volilna pravica. To daje misliti tudi glede predloga slovenskih poslancev v štajerskem deželnem zboru!

Češki deželni zbor se kljub nasprotovanju Nemcev snide 16. septembra ter zboruje več časa. — Češki državnozborni poslanci se trudijo ustanoviti enotnejši češki klub ali zvezo v državnem zboru, kakor je bil do sedaj. — Čehi so začeli po čeških časopisih imenoma grajati starše, ki pošiljajo svoje otroke v nemške šole. Tako postopajo ljudje, ker vedo, kolikega pomena je domača, narodna šola za izobrazbo in resničen napredek. Čehi v izobrazbi in gospodarskem blagostanju prekašajo vse avstrijske narode, tudi Nemce.

Srbija. Srbski ministrski predsednik se je pripeljal na Dunaj k avstrijskemu zunanjemu ministru, da se pogovori o trgovinski pogodbi med Avstrijo in Srbijo.

Ogersko. Košutovemu ministrstvu prede vedno hujša. Najprej so se uprli hrvaški poslanci nakani Košutovi, ki je hotela vpeljati na hrvaških železnicah postavno madžarski uradni jezik, sedaj pa imajo razpor v lastnem taboru. Takozvana ljudska stranka noče več podpirati tega ministrstva. V listih in tudi na shodih se že medsebojno več časa napadajo. — Košutova stranka je kljub podkupovanju, nasilju, grožnjam itd. grdo pogorela pri volitvah v volilnem okraju Panadu. Rumunski kandidat je dobil nad 700 glasov večine. Madžari so celo zažigali po vaseh in v mestu poslopja,

da bi preplašili rumunske volilce. Pa vse je bilo zastonj, propadli so. Med volitvami je bilo ranjenih in celo ubitih tudi več ljudi. Taka je madžarska svoboda in pravica!

Nemčija. Velik shod so imeli v Stuttgartu socialni demokratje. Zastopniki so prišli iz raznih držav. — Tudi nemški katoličani so imeli velik shod v Würzburgu na Nemškem. Udeležba je bila zelo velika.

Rusija. Umori in poboji so še vedno na dnevnem redu. Revolucijonarji morijo uradnike in višje vojaške dostojanstvenike, roparji pa divjajo posebno za denarjem v bankah in poštnih uradih. Vlada postopa tudi z vso strogotostjo, da naredi enkrat konec tej splošnej zmešnjavi. — Kolera se v nekterih krajih širi, vendar je vsled strogih varstvenih naredb izključeno, da bi se splošno razširila.

Angležko. Tudi na Angležkem vlada nezadovoljnost in sicer pred vsem med ubogim irskim narodom. Tamošnji irski kmetje so večinoma le najemniki bogatih angležkih posestnikov, ki jih hudo izkoriščajo.

Na Portugalskem so bili hudi nemiri, ki so vsaj navidezno sedaj potihnili. Ljudstvo je bilo nezadovoljno s kraljem in njegovo vlado in puntalo se je deloma tudi vojaštvo.

Zedinjene države severoameriške pomnožujejo naglo svoje bojno brodoge. Skoro vse svoje dosedanje brodoge pošljejo v Veliki ocean, da bodo bliže Japoncem.

V Perziji v Aziji so tudi velike homatije. Pred nekaj dnevi so umorili velikega vezirja.

V Sibiriji napravijo Rusi še eno veliko železnico. Ako bi jo imeli že za časa rusko-japonske vojske, izpadla bi ta najbrž za Ruse ugodnejše.

Domače novice.

Rojaki! Somišljeniki! Ako še niste plačali naročnine, prosimo Vas, da to čim prej storite. Naročnina lista je tako nizka, da jo z lahkoto plača vsakdo. Vsak delavec zasluži svoje plačilo. Tudi mi moramo plačati papir, tisk in pošto, storite tudi Vi svojo dolžnost. Vsakdo lahko vidi, da dobička ne iščemo.

Kako „napredno“ in „dobro“ načelnik Ornig gospodarji. Vsem kmetom v ptujskem okraju je še znano koliko okrajnega denarja je izdal Ornig za nakup bikov na Salzburškem, Tirolskem i. t. d. Tudi to leto je v okrajnem proračunu še velika svota. Znano pa je tudi, da se je za krvav kmetski denar vozila velika deputacija z Ornigom na čelu po te bike ali bolje; bikece, saj so bili tako majhni in mladi, da so se kmetje norčevali rekoč: Nočem kupiti, ker se bojim, da mi gre namesto na kravo, pod kravo zizat!« Ornig je tedaj kupil popolnoma po nepotrebem daleč v tujini malovredno robo za drag, silno drag denar. Da je reč prišla še dražje, vodil je za bike številno deputacijo na okrajne stroške. Pravimo, da so bili vse to nepotrebni izdatki, da se je ravnalo z okr. denarjem slabo, potratno in nepremišljeno. V dokaz nam je 1) razstava gornještajerske živine v Gradcu na jesenskem graškem sejmu, in 2) dejstvo, da so prišli iz Češkega nemški zastopniki oddelka za deželni kulturni svet kraljevine

Češke kupovat na Štajersko plemenskih bikov ter jih tudi 41 kupili. Torej iz drugih krajev, celo iz daljnega nemškega dela Češke pridejo k nam na Štajersko kupovat, a Ornig je slišal pri svojih zemljah zvoniti nekoč o tirolski in švicarski živini, pa je šel iz dežele. Res ne upamo staviti, da si Ornig ne zmisli, da bo šel na Ogersko ali Angležko po — — — »biks«, če bo videl na škatljicah lepo osvetlene madžarske črevlje! Pa še naj kdo trdi, da Ornig ni napreden in dober načelnik, posebej pa dober živinorejec!!

Kaj bo z okrajnim zastopom v Ptujju? Kolikor opazujemo, se tukaj bore malo stori od strani Slovencev za blžajoče se volitve v okrajni zastop. Naj gospodje ne bodo preoptimistični, kajti Nemci delajo z vsemi silami, seveda prikrito. Naj stori vsak svojo dolžnost v polni meri, le tedaj smemo upati na zmago tudi tukaj!

Črna gora pri Ptujju. Društvo »Bodočnost« je imelo tukaj dne 1. septembra veselico v prid ljudski knjižnici, katero je otvorilo dne 8. septembra t. l. Domačini! pridno segajte po knjigah!

Prvenci pri Ptujju. Ogenj je nastal pri posestniku Zemljariču dne 27. julija ter uničil gospodarska poslopja. V prvi sili so ubranili domačini, da se ogenj ni razširil, kmalu pa je prihitelo slovensko gasilno društvo iz Moškanje s svojim izvrstnim orodjem ter zabranilo z velikim naporom, da se ogenj ni razširil.

Maribor. Pretekli pondeljek je jezdil oddelek huzarjev črez dravski most. Nenadoma skoči nek huzar s konja preko ograje v Dravo ter utone. Mislijo, da je imel strah pred napornimi orožnimi vajami. Isti dan sta omedlela na Tegetthoffovi cesti dva huzarja.

V Mariboru je odprl na Tegetthoffovi cesti novo trgovino s srebrnino in zlatnino ter urarsko obrt Franjo Bureš. Kot dobro naobraženega in izvežbanega obrtnika, posebej pa kot narodnjaka ga vsem narodnjakom toplo priporočamo. Svoji k svojim!

Gornja Radgona. Komaj je zapustil odpadnik Franc Wratschko vsled složnega nastopa zavednih slovenskih županov in volilcev načelniški stolec, že ima opraviti s sodnijo. Možu se je tako dopadlo načelništvo, da je podkupoval glasove ob volitvah. Prijatelji nemčurskega Orniga pozor: Mi vemo, kaj se je zgodilo zadnjič in kaj se poskuša sedaj! Opozarjamo vas pravočasno na kazenske določbe nove volilne postave.

Žetinci. Ogenj je upepelil na Krajni, ki je kake četrt ure oddaljena od nas, vsa poslopja posestnika »Dravca«, pa tudi ves letošnji pridelek. Pogorelec je sicer zavarovan, a trpi vendar še precej škode.

V Gederovcih pri Žetincih na Ogrskem, so zasledili na posesti g. I. Podlessek slatino izborne kakovosti in že delajo studenec.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Kmetijsko bralno društvo priredi 22. sept. veselico na vrtu g. Skočaja. Rojaki iz dravske doline, pridite se veselit!

Šmarje pri Jelšah. Na Medvedovem selu je umrl v petek, dne 6. septembra nadučitelj Vekoslav Strmšek. Bil je svojim rojakom v šoli in zunaj šole izvrsten učitelj. V lepem spominu ga ohranijo njegovi stanovski tovariši in spoštovanje in hvaležnost mu ohranijo njegovi učenci. N. v m. p.!

Oplotnica. »Z ozirom na Vaše poročilo o potovalnem učitelju Žmavcu Vam naznanjam, da je tudi pri nas g. Ž. skrbel za kmeta, kakor on pravi, zato je letos ustanovil tukaj še eno posojilnico, akoravno imamo par let dobro uspevajočo narodno posojilnico. Gospod Ž. si je pač mislil, da more za nemčurje tudi nekaj storiti, saj so sami taki v odboru. Torej ne bo »posojilnica«, ampak kakor se sliši: »Gemeindevoršuskasa« za same pristaše ptujskega »Štajerca«. — Ta dopis smo dobili. G. Žmave, ali ste ravnali nepremišljeno, ali pa namenoma, nobeno se ne strinja z Vašo poslano trditvijo; upamo, da se Vam kaj tacega več ne zgodi!

Žalec. Obsežno graščino grofa Salma je kupila hrvatska parcelačna banka v Zagrebu ter jo razkosa in proda med domače kmete. Gotovo prav tako!

Celje. Tukaj se je vršil splošen sestanek narodno-radikalnih visokošolcev. — Šolske sestre so povečale svojo ljudsko šolo. — Hišo trgovca Milana Hočevarja na glavnem trgu je kupil Rakusch.

Rodoljubi pozor! Deželna zadružna zveza v Gradcu nalaga svoj denar pri štajerski eskomptni banki in pri *osrednji banki nemških hranilnic*. Veliko novih posojilnic in zadrug na Spodještajerskem je, ki so pri deželni zvezi. To nikakor ne gre, kajti s tem direktno krepijo gospodarsko naše nasprotnike. Osrednja banka nemških hranilnic je izključno nemški naroden zavod in štajerska deželna zveza lahko sili z nemškim denarjem tja, a z našim ne. Ne kopljimo si vendar sami svojega groba! Toliko razsodnosti in narodne zavednosti pa že morajo imeti vsaj naši razumniki, da gospodarski sami po nepotrebem ne ojačujejo nasprotnikovega kapitala! Ob priložnosti več o tej stvari! Prosimo slovenske liste, da opozarjajo na to.

Štajerska kmetijska družba priredi pri letošnjem graškem velikem jesenskem sejmu razstavo gornještajerske živine. Živina bo izključno iz gornještajerskih živinorejskih zadrug. Drugo leto se razstavi srednještajerska in leta 1909 spodnještajerska živina. Kmetijske podružnice v Savinski dolini, na Spodnjem ptujskem polju in na Murskem polju, oglasite se pravočasno in zahtevajte, da se priredi tudi razstava konjev! Imamo izvrstne konje, naj svet zve zanje!

1500 kron je poneveril svojemu gospodarju trgovcu Hartingerju v Mariboru njegov knjigovodja Franc Schelligo. Ta je zagrizen Nemeč in velik sovražnik Slovencev. Zopet dokaz ptujskemu »Štajercu« da Nemci tudi niso največji poštenjakoviči. Morda pa je Schelligo — Slovenec! Kaj gospod Linhart?! — Dajte no kaj povedati o tem!

Velike vojaške vaje ob cesarjevi navzočnosti se vršijo ravnokar na Koroškem. Odlikujejo se od dosedajnih v tem, da nimajo posamezni poveljniki prav nobenih najvišjih ukazov, ampak delajo in vodijo svoje armade popolnoma samostojno, kakor v vojnem času. Vsled te okolnosti so vaje seveda še veliko bolj naporene kakor dosedajne in časopisi poročajo, da je več vojakov obolelo in nekaj celo umrlo. Razni poslanci so se obrnili radi tega na vojnega ministra ter zahtevali, da se naj z vojaki ne ravna tako nečloveško in živinško.

Južna železnica zviša voznino za tovrno blago. Vsled tega se seveda po mestih polagoma podražijo

vse potrebščine, a nemški meščanje in socijalni demokratje na shodih bodo trdili, da delajo draginjo »prokleti pavri«. — Naročujte in pošiljajte svoje pridelke kolikor mogoče le po vagonih, ker se na ta način zvišanje najmanj čuti!

V Trbovljah je postal umobolen višji gimnazijalec A. Jerman. Reveža so odpeljali v opazovalnico v Gradcu. Bil je zelo priden dijak.

Nova vinska postava je bila razglašena v uradnem listu dne 31. avg. ter stopi v veljavo 3 mesce pozneje to je 1. decembra t. l. Pravočasno poročamo o njej več.

V Trstu so se združili in organizirali slovenski delavci. Z veseljem pozdravljamo ta napredek tržaških Slovencev in želimo jim vsestranskega uspeha. Trdno prepričanje in železna volja delavcev in njihovih voditeljev je izvojevala že tržaškim Slovincem lepe uspehe, posebno pa je jasno pokazala nestrpnim Italijanom, da se Slovenci v Trstu ne bojijo ne groženj, ne nasilja, ampak hočejo doseči svoje pravice. Novi narodni delavski organizaciji pripada več tisoč članov. Preteklo nedeljo so priredili tržaški Slovenci po Trstu velikanski shod in po shodu so korakali po tržaških ulicah ter prepevali slovenske pesmi. — Po dvajsetletnem boju dobijo tržaški Slovenci vendar ljudsko šolo, podpravi se namreč sedajna šola družbe sv. Cirila in Metoda. Zadnje volitve v državni zbor so poučile vlado, da je v Trstu le precej Slovencev! — Kaj pa mi v naših spodnještajerskih mestih in okoliceah? Bomo zuali posnemati Trst?

Ponemčevalno društvo „Südmark“ priredi veliko loterijo s 300.000 srečkami po 1 kroni. Za tako loterijo je treba višje dovolitve in povrh je treba plačati primerno pristojbino. Vsega tega pa »Südmarki« ni treba. Finančni minister, rodom Poljak, oprostil je »Südmarko« vseh pristojbin, samo da bo imela več dobička ter lažje kupovaja slovensko zemljo, podpirala nemške in nemškutarske spodnještajerske obrtnike ter ustanavljala svoje knjižnice. Vsako društvo pri nas na Slovenskem mora za tombole i. t. d. prav pošteno plačati določeno pristojbino, četudi je prireditelj v izključno človekoljuben ali občekoristen namen, vsako kmetijsko prireditelj, ki ni popolnoma pravilno naznanjena, zavoha financar ali žandar, in kazen je neprimerno visoka, toda takemu nepotrebemu, Slovincem sovražnemu društvu se dovoli vse! Zlodi vzami tako avstrijsko »jednakopravnost«.

Podružnico družbe sv. Cirila in Metoda ustanovijo 8. sept. t. l. na Rečici. Kaj pa dela večina obstojdčih štajerskih podružnic? Radovedni smo mi in radovedno je najbrž tudi vodstvo v Ljubljani. Ganite se! »Kar more, to mož je storiti dolžan«, a ne samo mož, ampak tudi vsaka narodna žena.

V Bosni in Hercegovini niso zadovoljni z avstrijsko vlado. Pretekli dne je bilo več muhamedanskih Bošnjakov v Carigradu, kjer so se mislili pritožiti pri sultanu, kako grdo se ravna z njimi. Sprejel jih je samo veliki vezir kot prvi minister. Da niso prišli k sultanu, je preprečil najbrž s svojim ugovorom avstrijski zastopnik v Carigradu. No, kdor je bil v Bosni in Hercegovini, ta dobro ve, da je razlila po tej deželi avstrijska vlada prav malo »mleka in medu«, ampak je

prišlo ta čas tja veliko oderuhov in koristolovcev in prav malo resnične izobrazbe in napredka.

Madžari si delajo korajžo nad Hrvati. Sedaj že pretijo, da odstopi tudi ta ban in nastopi madžarski vladni komisar. No ljudstva ne bo spreobrnil nikdar. Hrvatski narod je preveč pretrpel od svojih nasprotnikov, da bi mirno prenašal njihovo krivico. Dokler bo na Hrvatskem živel le en Hrvat, izumrla ne bo ljubezen do domačega jezika in domovine. To naj bi uvideli tudi na Dunaju cesarski svetovalci. Če bo nastopala vlada ali komisar proti volji in želji ljudstva, uničil ne bo hrvatskega naroda, pač pa bo iztrgal iz srca hrvatskega naroda spoštovanje in čut pravičnosti ter udanosti do vladarske hiše.

Vreme meseca septembra. Vremenski vedeži prorokujejo, da bo vreme meseca septembra večidel lepo, gorko in solnčno. Od 2. do 12. bodo večeri in noči radi jasnosti mrzli. Sedmi dan je »kritičen« — močno vetrovje in deževje. Od 8. naprej bo vreme zopet prijetno — gorko ter utegne ostati tako do 18. septembra. Na 21. prorokujejo vihar in mraz, močno deževje s povodnji; med 19. in 21. bruhanje vulkanov, potrese, nesreče v podzemeljskih jamah. Od 23. naprej mirnejše in toplejše vreme do konca mesca.

Dopisi.

Kamnica pri Mariboru in njen „fajerber“. Dne 15. avgusta letos bila je Kamnica vsa v zastavah. Pa ne mislite, da se je obhajala birma, pač pa »krst« brizgalnice kamniške požarne brambe. Požarniki so imeli svojo mašo, pri kateri je župnik razložil pomen in dolžnosti požarne brambe. Po službi božji je bilo blagoslovljanje brizgalnice; pri slovesnosti je načelnik požarnikov v nemških besedah povedal to, kar je pridigal župnik slovenski. To pa je bilo seveda potreba, kajti člani požarne brambe v Kamnici so pač vsi trdi Nemci, kakor na primer: Učitelj Franc Čepe, Vincenc in Gašpar Krojz, Franc Haas, kojega mati je trda — Slovenka, Vincenc Sekirnik, Karol Menhart, Mihael Ledrer, Anton Kosec, Jožef Slamič, Franc Puker, Jožef Dobaj, in še več drugih. S 3 kratnim »heil« klicom načelnika in vse brambe, bila je brizgalnica blagoslovljena, na kar so se dali požarniki fotografirati, ter med glasnim hajljanjem pred Assingerjevo gostilno peljali brizgalnico k kamniškemu potoku poskušat. — Pri vsej slovesnosti spremljala jih je armada nadebudnih nemških deklic in kamniška nemška »muzika«. Mnogo je k slavnosti pripomogla gospa Offner, ki je iznad svoje strehe razobesila kar dve frankfurtarski capi.

Tako se napreduje v Kamnici in vedno se še najdejo ljudje, ki trdijo, Kamnica ne rabi narodnega slovenskega društva. Neodpustljiva malomarnost je to za mariborske Slovence in ondotna narodna društva, ki se tako malo brigajo za probujo tega lepega, komaj pol ure od mesta oddaljenega kraja. Pa res ni v Mariboru človeka, ki bi imel sree za naše kmetsko ljudstvo v mariborski okolici ter ga bodril in vspodbujal k narodni samozavesti in odločnosti? Pridite k nam, potrudite se za našo izobrazbo!

Radgona. Da nekaj črnila zapravim, bom nekaj napisal o letini v našem okraju.

Kljub velikim ujmam — voda, podjedci, bolezní — imeli smo še prav povoljno žetev. Sicer je rž ostala za lanskim letom, ravno tako pšenica, vendar pa je oves popravil, kar je pri rži in pšenici manjkalo. Najbolj po volji nam je, da je vse žito letos v še dobri ceni, ker ga drugod niso dosti pridelali. Ravno tako je draga krma (po 7—8 K q), kajti sena je bilo menda vsepovsod malo. Otavo smo že spravili in sicer obilno. Jarenine so izven krompirja, ki močno gnije, dokaj lepe in obetajo obilo žetev posebno ajda in proso. Koruza je zelo trpela od vode, pa se je vendar popravila. Detelje uspevajo izbornó.

Zetinski.

Spodnje Ptujsko polje. Dragi nam »Novi Slov. Štajerc«, mnogo jih je, ki pravijo, da je dobro leto, še več pa jih je, ki pravijo, da je slabo in trdijo, da katero leto je, hujše je. Kaj je temu krivo, da so eni zadovoljni, drugi pa ne?

Vsak kmetovalec ve, da vsako leto tudi ni dobro in rodovitno, kajti eno leto je za en pridelek ali silje, drugo leto pa za drugo. In naš kmet mora biti nekak prerok za svoje kmetovanje, da vsako leto obrne v svoj prid. Treba mu je pa potrebne izobrazbe v kmetijskih strokah in vedah. Kako to, bi si morda mislil kak kmetič, kje bi pa to potrebno izobrazbo dobil?

Ja, dragi rojaki in kmetje! Skoro v vsaki fari je že ustanovljeno bralno in izobraževalno društvo, tam se prirejajo razna predavanja o kmetijskih težnjah in raznih gospodarskih strokah. Takih kmetijskih predavanj se le v obilnem številu udeležite.

Dalje imamo še kmetijske, vino- in sadjerejske šole. Torej stariši, dajte svoje nadarjene sinove, ki jih mislite rabiti za dom, v kmetijske šole, da se še bolj izobrazijo v kmetskem stanu, da bodo vedeli pozneje, na kak način si ložje pomaga. V to nam pomozi Bog. Kakor pa sem tudi slišal, da marsikdo poreče, kaj mi vse to pomaga, ako imam še tako dobro obdelano njivo, potem mi pa divjačina vniči, kar pa še ostane, tisto pa mi toča pobije. V tem pa mora kmet tudi vedeti in se brigati za svoje postave in koristi, ki so namenjene njemu samemu, ne pa takim gospodom, ki nimajo polja in ne zemlje. Torej za divjačino so sedaj nove postave, pa moram opomniti, da se že te postave kršijo, zlasti v ptujski okolici. Nova lovska postava je prišla v veljavo dne 10. aprila letos, ali v ptujski okolici pa je prišla menda v veljavo še le tri mesece potem, zato sedaj Pongratzu ni treba prejšnje odškodnine plačati, ki bi se sicer morala. Njegov oskrbnik ponuja le toliko, kolikor se njemu vidi, potem pa še tistega ne plača, kolikor ponuja, kajti služabnik je služabnik. Ako pa se nadejaš toče, daj si svoje silje že pred točo zavarovati, kajti ako ti toča pobije, vendar dobiš nek pripomoček.

Le zavedajmo se v vsem brez izjeme, da nas ne bodo več vodili za nos, da bomo lahko rekli: »Mi se zavedamo in vstajamo, a naših nasprotnikov je strah.« Tako zahteva naša narodna dolžnost in pravica, a brani jo naš list »Novi Slov. Štajerc«.

Kmetski mladenič.

Gospodarske vesti.

Cenitev svetovne žetve. Ogrsko poljedelsko ministrstvo naznanja, da se v letošnjem letu na celi zemlji pridelala približno 860 milijonov meterskih stotov (1 meterski stot ali metercent je 100 kilogramov) pšenice, 407 milj. met. st. rži, 330 milj. st. ječmena, 541 milj. st. ovsa, 937 milj. st. koruze, skupaj 3075 milj. st. Lani se je pridelalo 938.48 milj. st. pšenice, 399.24 rži, 326.30 ječmena, 535.91 ovsa, 1051.68 koruze, skupaj 3251.62 milj. met. stotov. Istinita potreba za 1907/8 znaša pri pšenici 900.77, pri rži 420.28, ječmenu 330.25, ovsu 540.42 in pri koruzi 954.13, skupaj 3145.85 milj. met. stotov, tako da bi primanjkljaj znašal približno 70 milj. met. stotov. Zato pa se nam še ni bati lakote, ker svetovne zaloge še obsegajo 74.46 milijonov meterskih stotov zrnja.

Koliko je vredna dobra travniška brana? Še vedno so kmetje na svetu, ki skomizgnejo z ramami, če jim govoriš o travniški brani, in o njeni veliki važnosti za dobro gojenje travnikov. Travniška brana nima samo odstranjati mahu, ampak ona odpira zemljo, da morejo v njo zrak, svetloba in toplota. Zato lahko po pravici imenujemo travniško brano — plug za travnik. Travniška brana izdere prhka, od miši najedena in na pol zgnila travna debeleca in tako omogoči novo tvoritev korenin na starih korenskih debelecih. Ker se travniška tla z brano odprejo, lahko izhlapi tudi nepotrebna voda. Če brano pravilno uporabljaš, zravnaj tudi krtovine ter tako obvaruješ kose ali pa omogočiš uporabo kosilnic. Dobro travniško brano pa lahko uporabiš tudi za ravnanje njiv in za to, da pripravljajš njive za sejanje s sejalnimi strojem, dalje za brananje njiv s krompirjem, za podbrananje semenja, za brananje ozimin itd. Umni gospodar torej ne pusti rjaveti travniške brane v kakem kotu, ampak jo rabi na travniku in na njivah, tako da se mu hitro izplača. Izračunalo se je, koliko približno daje haska travniška brana: v štiri enake dele razdeljen travnik je dal; 1. del: nebranan in negojen 377 kg sena; 2. del: nebranan, a gnojen (s Tomaževo žlindro in kajnitom!) 833 kg sena; 3. del: branani, a ne gnojen 770 kg sena, in 4. del: branani in gnojen 1563 kg sena. Iz tega je jasno razvidno, kako velikega pomena je brana tudi za travnik; najboljša je, če jo rabiš v jeseni in zgodni spomladi, ko še ni začelo zeleneti. Rabititi jo moraš vsako leto.

»Prat. Gosp.«

Izvoz in uvoz živine v Avstriji je znašal v prvem polletju 1907:

I z v o z:

volov	kosov	22.090
bikov	"	1.854
krav	"	8.133
jalovcev	"	6.430
telet	"	1.511
ovac	"	19.937
prašičev	"	2.530
svežega mesa	metr. cent	5.662
mesnih izdelkov	"	5.085

U v o z:

goveje živine	kosov	5.337
ovac	"	1.603
prašičev	"	1.001
svežega mesa	metr. cent.	286
mesnih izdelkov	"	1.447

Iz teh števil je razvidno, da je znašal naš izvoz živine za 54.543 kosov več nego uvoz, ter izvoz mesa za 7974 met. centov več nego uvoz. Dalje je iz tega razvidno, da imamo torej sami dovolj živine ne le za svojo potrebo, ampak da je lahko še mnogo, posebno goveje živine izvažamo.

Uradno poročilo o setvah in žetvah iz srede avgusta t. l. Razun v Dalmaciji, na Primorskem in južnem Tirolskem je bilo v drugi polovici julija v vseh

deželah mnogo dežja, ki je večkrat prihajal v hudih nevihtah s pogubonosno točo. V onih krajih, ki so prej trpeli po suši, je to deževje prišlo prav in vplivalo ugodno na silje. V avgustu je večinoma nastopila huda vročina. Splošno je bilo vreme zelo različno. Vkljub vsem vremenskim nezgodam se pričakuje še srednje dobra letina. Ozimne so veliko trpele v zimi in pod neugodnim vremenom. Pšenica je najboljša in čima posebno težko zrnje na Kranjskem in na južnem Tirolskem. V nekaterih deželah ji je škodovala rja in snet, v drugih miši, zopet drugod ogrci. Rži se je pridelalo manj nego pšenice, a je skoro povsod lepa v klasju in težka v zrnju. Dobra letina rži je v Dalmaciji, na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem, slaba v Bukovini in vzhodni Galiciji, drugod srednja. Pri poletnem silju se pričakuje boljši pridelek. Ječmenu je lepo vreme ob žetvi in pri spravljanju ohranilo lepo barvo. in bo se zato lahko prodajal pivovarjarjem. Letina se sme imenovati dobra. Nekaj več bo se menda pridelalo ovsa, ki pa je že trpel po suši. Posebno malo ovsa bo na Goriškem zaradi suše, malo tudi na Kranjskem zaradi toče. Od koruze se pričakuje lep pridelek tam, kjer ni suše, zlasti v Bukovini, na Koroškem, Štajerskem, Nižje Avstrijskem in deloma tudi na Kranjskem. Krompir je prej obljubljal najboljšo letino. V zadnjem času je začel vsled prevelikega dežja gniti, drugod mu škodijo ogrci, v južnih deželah pa suša. Proso in sočivje obljublja dober pridelek. Istotako lan, kjer ga ni toča poškodovala. Zelje se razvija dobro, le ponekod mu manjka vlage, drugod ga objedajo gosenice in drugi mrčes. Repa in ajda so se že posejale in se dobro razvijajo, kjer jih je dež v pravem času pomočil. Seno se je pokosilo in dobro pospravilo, ravnotako prva detelja, pridelek pa ni bil zadovoljiv. Še slabša je druga detelja in otava vsled vročine in suše. Bati se je pomanjkanja krme. Vinska trta je zdrava, peronospora je redka, grozdja je sicer malo, a se dobro razvija ter se pričakuje dobro vino. Na Nižjem Avstrijskem in zlasti na Štajerskem je žalibog toča pobila, v južnih deželah pa škoduje vročina in suša ter se jagode sušijo in odpadejo. Stanje sadja se ni zboljšalo, vročina in toča so še poslabšale. Največ jabolok in hrušek je še na južnem Tirolskem, morajo pa drevje pridno zalivati. Tam so tudi že začeli trgati rano sadje, a ga je veliko črvivega.

Hmelj je na Spodnjem Štajerskem trpel po neugodnem vremenu. Golding je potrigan in daje le polovico pridelka. Pozni hmelj stoji boljše. Na Srednjem Štajerskem kaže hmelj po kakovosti in množini srednje dobro letino. Na Zgornjem Avstrijskem istotako pričakujejo srednje dobro letino. Na Češkem je v različnih okrajih različno. Splošno se pričakuje srednje dobra letina in se trgategv začne v drugi polovici avgusta. V žatečkem in posebno v roudničkem okraju sta 6. avgusta vihar in toča napravila precej škode. Žatečki hmelj bo izvrstne kakovosti. V Galiciji se je hmelj sicer nekoliko popravil, vendar obljublja le srednjo letino.

Razne vesti.

Prebivalstvo Rusije. Ogromno rusko carstvo šteje sedaj 146.000.000 prebivalcev, od katerih jih pripada na evropsko Rusijo 121 milijonov 800 tisoč. Pravih Rusov je 96.200.000. Poleg teh je 15.000.000 Turkov in Tatarov, 9.100.000 Poljakov, 6.600.000 Fincev, 5.700.000 Židov, 3.500.000 Litavcev, 2.300.000 Nemcev, 600.000 Mongolov, Kavkazijcev in drugih rodov 2.900.000.

Človeška hoja. Izračunilo se je, da napravi orač pri tretjini oralu 9400 korakov po 75 cm, brazde se računijo po 25 cm široke. Orač prehodi torej 9600 × 75 t. j. 72 km. Na oralu zemlje prehodi orač 21 in pol kilometra. Če ima posestnik 17 oralov, ki se orjejo dvakrat na leto, prehodi na leto 720 km t. j. 96 milj.

Če bi delal 55 let in 234 dni in hodil vsako leto 720 km za plugom, prehodil bi 40.068 km, ravno toliko, kolikor je treba za pot okoli zemlje. Znano je, da prehodi pismonoši po 20 do 30 km na dan. Zdravniki pravijo, da pismonoši ravno zavoljo tega enakomernega gibanja dosežajo veliko starost. Poprečno prehodi večina ljudi na dan okoli 16.500 korakov, kar je enako hoji poltretje ure na dan.

Kartel pivovarjev. Pivovarne po Štajerskem, Spod. Avstrijskem, Koroškem, Kranjskem in Trstu so sklenile med seboj zvezo, kartel imenovano, ki v glavnem določa, da bodo tekom prihodnjih treh let, torej tekom začasne kartelne dobe, gostilničarji primorani od one pivovarne jemati pivo, pri katerih so ga jemali dne 1. avgusta, ko je bil sklenjen kartel. — Vendar ta določba ne bo mogla vezati onih gostilničarjev, ki niso ničesar dolžni pivovarnam, ampak samo one, ki pri kakem podjetju preveč »vise«.

Letošnja žitna letina na Ogrskem po najnovejših poročilih ni tako ugodna in obilna, kakor so pričakovali, le ječmena in ovsa se je več pridelalo.

Naša zemlja. Naša zemlja je velika krogla, ki meri 510 milijonov km² (kvadratnih kilometrov), kopnene zemlje in morja. Suhe zemlje je četrtnina, vode pa z večnim ledom 3 četrtine vsega površja.

Evropa meri blizu 10 milijonov km², t. j. skoro 2% vsega sveta.

Azija je več ko 4krat večja, meri nad 44 milijonov km² (8,68% vsega površja zemlje).

Afrika je trikrat večja ko Evropa; meri blizu 30 milijonov km² (5,86% vsega površja).

Amerika je štirikrat večja ko Evropa, meri blizu 40 milijonov km² (7,71% vsega površja).

Avstralija je manjša ko Evropa, meri blizu 9 milijonov km² (1,75% vsega površja).

Vse suhe zemlje skupaj je 136 in pol milijona km² = 26,77% sveta, *morja* pa je 373 in pol milijona km² = 73,22%.

Velikanske verige. Paroplovna družba Cunard-proga je dala napraviti pri svojih velikanskih ocean-skih parobrodih za sidra verige, ki so težke do 200.000 kg. Posamezni členi so 4 čevlje dolgi. Sidro sama tehtajo do 12.000 kg.

Materina ljubezen. Deset dolgih let je že minilo, odkar je odpotoval v zrakoplovu na Severni tečaj slavni raziskovalec Andréé iz Grena na Švedskem. Od tedaj ni nobenega glasu niti o njem niti o kom izmed njegovega spremstva. Gotovo so vsi storili žalostno smrt ali v vodi ali kako drugače in ni več žive duše, ki bi upala, da se drzni potovalec še kedaj povrne, razen ene, in to je njegova mati. Starka si niti misliti ne more, da bi njen dragi sin ne živel več ter ga pričakuje od dne do dne. Vsak dan prerahlja njegovo posteljo, prezračí sobo in pripravi sveže vode, da bo vse lepo v redu, če pride nenadoma njen sin nazaj. Deset let ga pričakuje siva mati, deset let živi v njenih prsnihih, da bo še videla svojega edinca in mu mogla streči, in najbrž bo upala do svojega poslednjega diha.

Profesor — za avtomobilizem. V St. Louisu v Ameriki so ustanovili stolico za poučevanje avtomobilistov. Profesuro je dobil neki *Kalvin Woosward*. Poučeval pa ne bo samo teorije, temuč bo delal s svojimi učenci tudi izlete na avtomobilih.

Rekord v sleparstvu je dosegel inženir Tassart. Prevaril je namreč 6538 oseb. Sicer pa je njegovo sleparstvo bilo starega sistema. Po inseratih je namreč obetal zanesljivo službo ter zahteval po 3 franke posredovalnine naprej. Na limanice mu je šlo 6538 oseb. Obsojen je bil v enoletno ječo.

Gosenice so ustavile vlak na sibirski železnici pri postaji Pogranična. Več kilometrov na široko in na dolgo so lezle preko železniškega tira. Strojave kolesa so jih nekaj časa mečkala, a postala so tako mastna in opolzka, da je vlak obstal, ker niso premagovala več teže železniških voz. Potniki so izstopili in rinili vlak nekaj časa sami naprej. Tako poroča neki ruski list.

Ženska, ki 27 let ni izpregovorila besede z moškim, je neka Ivana Karoj, ki je nedavno umrla v Ameriki, v starosti 40 let. Pred 28 leti se je zaročila z nekim moškim. Vse je že bilo pripravljeno za poroko, pri nevesti so svatje čakali ženina, a ni ga bilo od nikoder. Izginil je brez sledu in odtlej ni ničesar več slišala o njem. Prevarana in sramotno zapuščena je prisegla, da ne izpregovori z nobenim moškim nobene besede več, ter je prisego tudi držala. Še na smrtni postelji je prosila svojo sestro, naj od njenega pogreba odstrani vsakega moškega. Da kaka ženska ni ravno z nobenim moškim govorila nekaj časa, to ni nič izrednega, ampak skoro neverjetno je, da bi ženska 27 let z nobenim moškim sploh nič ne govorila, če se pomisli, kako gibčen in nabrušen je navadno ženski jezik!

Najstarejši človek v zadnjih stoletjih. V kavkaškeje vasi gubernije Vladikavkaz je umrla mohamedanka Haira Gačalova po osemdnevnej bolezni v starosti 140 let. Celo svoje življenje ni bila nikoli bolna. Napis na nagrobnem spomeniku pripoveduje, da je zapustila 378 sinov, hčera, vnukov, pravnukov itd. No, ni jih bilo premalo!

Največji demant, ki tehta 2/3 kg in je velik kakor pest, so kupili Buri, da ga podarijo angleškemu kralju, ker jim je dal samoupravo. Ni ravno preveč možato, ako Buri za piškavo samoupravo dajo tako kraljevo darilo, ko so jim vendar Angleži iz gole pohlepnosti vzeli samostojnost ter prizadjali toliko hudega.

Šaljivec.

Joža Končnik iz Brezovice.

Joža Končnik je rad lagal. Nekoč mi je pripovedoval sledečo dogodbo:

V avgustu leta 1897 me je začel zob strahovito boleti. Nisem mogel več prenašati bolečine in moral sem se odločiti da pojdem v staro vas k Bradaču, ki puli zobe. Tisto sredo popoldne pa je bila strašna vročina. Pridem do hrastja, ki leži med Brezovico in Staro vasjo in se vležem malo v senco, da se ohladim. Senca mi je dobro storila, da mi je bolečina v zobu nekoliko ponehala. Kaj, zaspal sem ti lepo — z odprtimi usti. Slučajno pa je šel ravno takrat Bradač mimo hrastja in me zagledal v senci. Čevljar pogleda človeku na noge, Bradač pa v zobe. Pri meni vidi odprta usta in se ozre iz radovednosti po mojih zobeh. Kaj vidi? Črn zob v levi gornji čeljusti, čeljust otečeno... Aha, si misli, Končnika pa gotovo boli zob. Hitro poklekne, obriše kvint, s katerim je izpulil že na stotine zob in ki ga nosi vedno seboj, nastavi ga rahlo pod boleči zob, hrk! zob je bil zunaj. Tako lepo in rahlo mi ga je potegnil, da me ni popolnoma nič zbolelo in se niti zbudil nisem. Bradač pa si je mislil: No, Končnik bo zdaj že dober, vtaknil je zob v žep in šel svojo pot naprej. — Čez nekaj časa se prebudim. Prva misel je bila na zob. Kaj to, da me nič ne boli? Potipam se, čeljust še je malo otečena, zoba pa nikjer. Kje je zob? Kaj bi si trl glavo! Menda sem ga v spanju požrl, kali? Grem domu in pri delu pozabim hitro na vse.

V nedeljo v jutro pa gre Bradač mimo mojega hrama k maši in mi zakliče iz ceste skoz okno: »He, Končnik, pojdi, da mi kupiš četrto vina za desetico, ki si mi jo dolžen.« Pokazal mi je zob in takoj sem vedel vse. Vino pa sem mu plačal z veseljem.«

II.

Ker je Končnik opazil, da sem mu to prvo dogodbo rad verjel, povedal mi je hitro še eno, ravno tako:

»Saj veste, kje je moj hram, tam doli blizu Drave. Lani po zimi sem hodil nekoč za hrastjem, ne vem že zakaj. Ozrem se dol na strugo. Strašna zima je bila, vsa Drava je zamrznila, samo po najhujši strmini srednje velike struge je plaval sneženi srež. V ledu zagledam čapljo (štorklo). Hitro dvignem obe roki in jo postrašim pššš! pššš! Čaplja pa se ne gane. Pššš! Čaplja še zdaj nič. Kaj bi vruga strašil, saj se me ne boji. Mene pa je že hudo zebló in hitro sem se pobral domu k peči. — Čaplja pa mi ni šla iz glave. Čez kake pol ure grem zopet gledat in vidim čapljo še vedno na istem mestu v strugi. Pššš! Pššš! Niti se ne zmeni za me. Stopim bliže, zdaj pa začne čaplja počasi obračati in zavijati dolgi vrat proti meni. Z mesta pa se ne gane. Čakaj, takoj ti pokažem, ali se boš bala ali ne. Toda kaj vidim? Čaplji so zamrznile dolge noge v ledu, da ni mogla naprej. Te že imam! Primem jo za vrat in ji ga popolnoma zavijem trikrat naokoli. Zlo-dej še bi mi drugače lahko ušel. Potem pa jo potegnem iz leda. Bliskoma sem jo imel pod suknjo in hajdi ž njo domu. — Pa žilava je bila.«

Ž. L.

Kdor si hoče napraviti domačo pi-jačo ali podaljšati svojo zalogo, naj se obrne zaupno na tvrdko:

C. F. Schubert Gradec,
Murplatz 10.

Vsako ponarejanje kaznivo

Edino pristen je

THIERRYJEV BALZAM

z zeleno varstveno znamko z nuno. 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali velika specialna steklenica s patentnim zaklopom K 5.—

Thierryjevo centifolijsko mazilo

za vse, še tako stare rane, vnetja, poškodbe itd. z lončka K 3-60. Pošilja se samo po povzetju ali denar naprej.

Te dve domači zdravili ste kot najboljši splošno znani in staroslavni.

Naslavlja naj se na

lekarnarja A. Thierry v Pregradi pri Rogatski Slatini.

Zaloge po skoro vseh lekarnah. Knjižice s tisoči izvirnih zahvalnih pism zastoj in poštnine ne prosto.

Postavno zavarovano.

Edin pristni balzam
lekarna „Angela varilha“

A. THIERRY
v Pregradi pri Rogatski Slatini.

30.000 metrov
I^a. ostankov

pisane posteljine (kanafas), oksfort in modrine, jamčeno pralno, najboljša kvaliteta, se proda 1 meter po 20 krajcarjev. Dolgost ostankov 8 do 20 m, nepoškodovano. Pri naročilu večje množine 5% popusta.

Najmanjše naročilo za poskušnjo okoli 40—45 m proti povzetju. Komur ne ugaja, se mu denar takoj vrne.

S. Stein, Predilnica, Nachod na Češkem.

F. PAMM, Krakovo,
Zielonove ulice 3.
Razpožilja na zahtevo brezplačno in poštnine prosto bogato ilustr. cenike o urah, zlatinimi, srebrnimi, orodju in godalih

Priporočajte, naročajte in širite „Novi Slov. Štajerc“!

Stanje hranilnih vlog:
nad 23 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
800.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah šte. 3

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopodne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nedvignjene obresti vsacega polleta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštna hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4³/₄% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62¹/₂ leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred n. pr. v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja tudi na menice in na vrednostne papirje.